

O RESTAURACIJI TEKSTILA

Pionirs

Vrijedni tekstilni predme
specifičnih zanatskih i ur
običajima, životnom stan
vrijednosti pa su izloženi

Piše: **Sonja Seferović** Foto:
Željko Tutnjević

Sveučilište u Dubrovniku koje se novim odjelima neprestano obogaćuje, u svom okrilju od 2005. razvija i Odjel za umjetnost i restauraciju u okviru kojega djeluje pet smjerova: restauracija tekstila, restauracija papira, restauracija drva, keramike i metala. Odjel je otvoren i započeo s radom u suradnji s talijanskim stručnjacima restauratorima iz Palazzo Spinelli u Firenci, čiji su profesori predavači, a dio stručnih kolegija na restauraciji tekstila predaju i zagrebački profesori s Tekstilno-tehnološkog fakulteta. Mladim dubrovačkim snagama na jednako mladom odjelu ovog sveučilišta otvara se mogućnost potrebnog profesionalnog napredovanja u stvaranju vlastitog sveučilišnog kadra. Danijela Jemo, asistentica i voditeljica vježbi, jedan je primjer vrijedan pozornosti. Kao diplomirana inženjerka Tekstilno-tehnološkog fakulteta, sa šest godina iskustva na restauraciji tekstila u Hrvatskom restauratorskom zavodu, položenim stručnim ispitom i stečenom licencom, došla je 2007. na smjer restauracije tekstila, Odjela za umjetnost i restauraciju. O počecima rada i prvim koracima na tom poslu, kaže: Na samom početku za ovaj posao na Sveučilištu nije bilo nikakvih uvjeta. Za rad nam je dodijeljena jedna učionica s klupama i stolovima. Moralo se improvizirati. Postupno, počelo se s neophodnim nabavkama, a zatim, susretljivošću dubrovačke Opće bolnice, došli smo do proširenja prostora. Stjecajem okolnosti obnove lokrumske Crkvice Marijina Navještenja, u to smo vrijeme došli i do prvih tekstilnih predmeta za obnovu. Župnik don Jozo Njavro dao nam je na obradu pet kompleta misnog ruha iz crkvenog inventara koji više nisu bili u uporabi i koji su ondje zbog neadekvatnih uvjeta propadali. Tako se počelo s radom, a prvi je korak bila sistematska obrada kroz inventa-

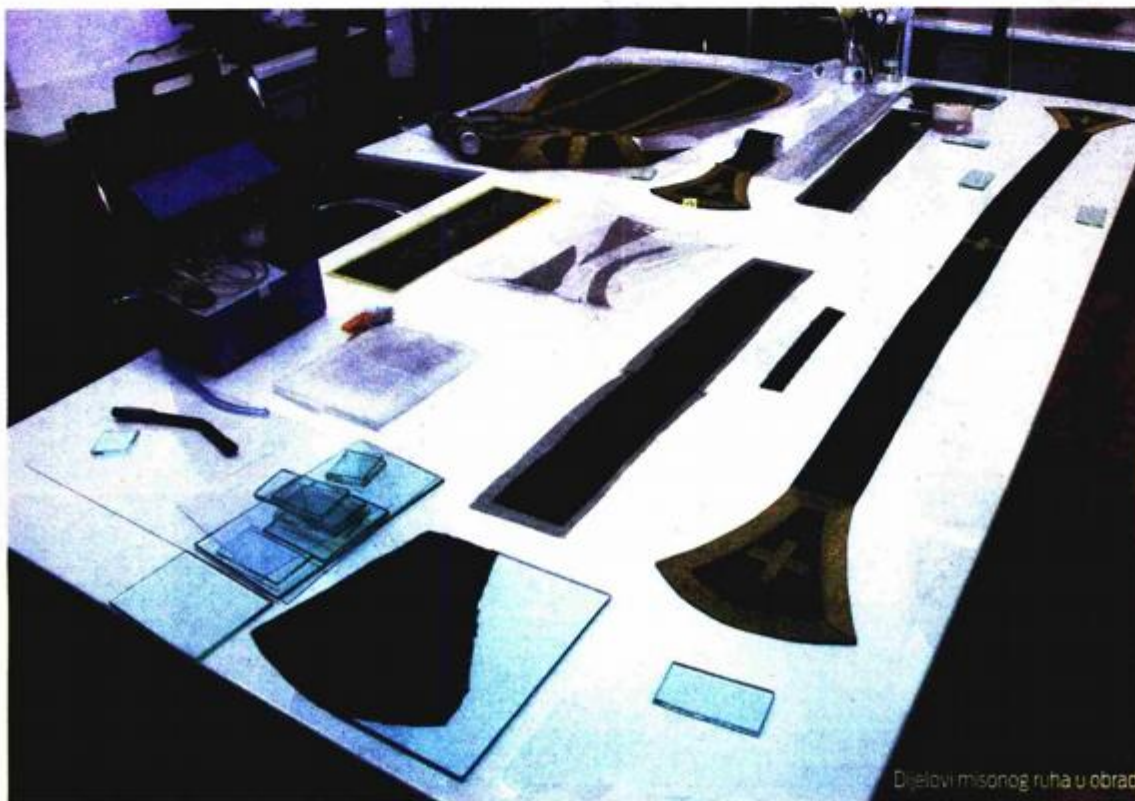

NA SVEUČILIŠTU U DUBROVNIKU

ka djelatnost regionalnog značaja

... dio su naše pokretne kulturne baštine. To su ponekad predmeti visoke kulturno-povijesne vrijednosti, proizvodi vještina. Iako najčešće nemaju više uporabnu vrijednost, svjedoče o našoj bogatoj prošlosti, kulturi, ljudu. Ti se predmeti najčešće čuvaju u neprimjerenim uvjetima, a često nije razvijena ni svijest o njihovoj tihom propadanju. Često se prekasno shvati njihova vrijednost

rizaciju i katalogizaciju. Danas su od pet, obradena četiri kompleta stekla uvjete za donošenje registracije o zaštiti, jer spomenička vrijednost tekstila jednako je važna kao i druga baština, nažalost, neusporedivo izložena oštećivanju i propadanju. Danas su mogućnosti za naš rad neusporedive s počecima prije pet godina. Preseljenjem u nove prostore u sveučilišnom kampusu dobili smo prave uvjete. Usporedo se nabavlja oprema, možemo govoriti i o mini laboratoriju, nabavlja se potrebni pribor i specifični materijal za restauraciju i to uglavnom iz inozemstva, jer ih nema na domaćem tržištu. Od sedmero studenata, koliko je na ovome studiju, a 'komoran' je po broju studenata i na inozemnim sveučilištima od Europe do Amerike, imamo i prvog diplomca iz Grada, Matea Miguela Kodrić Kesoviju. Specifičnost ovog studija zahtijeva izobrazbu interdisciplinarnim pristupom od poznavanja zanata i manualnih vještina do znanstveno-istraživačkog pristupa pa studij obu-

hvaća obrazovanje iz područja prirodnih, tehničkih i društvenih znanosti, poput povijesti umjetnosti i tehnologije materijala, poznavanju izrade razne

vrste tekstilnih predmeta. Restauracija tekstila spada u relativno manje poznatu djelatnost. Nerijetko i danas se poistovjećuje s krpanjem bez osjećaja za vrijednost tkanine, no važno je naglasiti da su pojedini tekstilni predmeti od izrazite kulturno-spomeničke vrijednosti poput zavjetnih darova i sl. Mi smo se za sada uglavnom orijentirali na restauraciju liturgijskog ruha, ističe Danijela Jemo, zbog činjenice da dubrovačke crkve imaju veliki fondus crkvenog tekstila koji vapi za zaštitom. Ti se predmeti najčešće čuvaju u neprimjerenim uvjetima, a često nije razvijena ni svijest o njihovoj vrijednosti pa su izloženi tihom propadanju. Često se prekasno shvati njihova vrijednost. A pogled na budućnost ovog vrlo zahtjevnog restauratorskog obrazovanja, jer kako je naglasila, ovo je prvi i zasad jedini ne samo hrvatski nego regionalni visoko obrazovni studij, s razlogom vidi u neophodnosti suradnje sa srodnim institucijama, s osnivanjem laboratorija koji će opremljenošću zadovoljavati potrebe svih pet smjerova na Odjelu za umjetnost i restaura-

ciju, u konačnici za osnivanjem dubrovačke radionice za restauraciju tekstila, jer je ova vrsta kulturne baštine neizmjereno bogata od brojnog misnog ruha

po crkvama, do etnografskog tekstila (nošnji), i drugih tekstilnih vrijednosti, zbog vrste materijala i nepovoljnih uvjeta u kojima se često čuvaju izloženi su trajnom propadanju. Predstoji jako puno posla, ističe Danijela, od uspostavljanja registra do preventivne zaštite, konzervacije i konačno - restauracije. A rad na restauraciji jednog tekstilnog predmeta vrlo je zahtjevan i dugotrajan. Specifičnost je u različitim materijalima na jednom predmetu, jer svaki materijal ima drukčija svojstva, drukčija oštećenja, drukčiju tehnologiju izrade. Naglasimo pionirski značaj restauracije tekstila unutar ovoga studija dubrovačkog Sveučilišta samom činjenicom da je jedini u regiji te da je nužni uvjet u stvaranju kadra za restauratorsku radionicu koju bi za spas ove spomeničke baštine bilo nužno osnovati. Pridružiti višegodišnjem uspješnom djelovanju dubrovačkih restauratorskih radionica za slikarstvo, papir, drvo, zidno slikarstvo, metal.

Sonja Seferović
Snimio: Željko Tutnjević

► Na satu edukacije

Obradu misnice iz lokrumske crkve radi Petar Nevžela, student druge godine. Varaždinac koji svoju buduću profesiju posvećuje restauraciji tekstila, kako kaže, ne slučajno. Mama je krojačica, starija sestra studentica Tekstilno-tehnološkog fakulteta u Zagrebu, tata autoprijevoznik tekstilne robe, a sam kao budući restaurator tekstila zaokružuje svojevrсни obiteljski nazivnik bavljenja tekstilom. Završetkom petogodišnjeg školovanja Petar se želi vratiti rodnom Varaždinu i ondje doprinijeti spašavanju ugroženog spomeničkog blaga.

► O lokrumskim kompletima misnoga ruha

Pet kompleta iz lokrumske Crkve Navještenja nastankom uglavnom pripadaju razdoblju historicizma (19. stoljeće), i prema saznanju preneseni su iz katedrale početkom 20. stoljeća kada se u toj crkvi počela služiti misa, kaže Danijela. Jedna od misnica na poleđini ima i, još uvijek nerazjašnjen potpis koji bi, pretpostavlja se, mogao biti potpis autora djela ili darovatelja.

